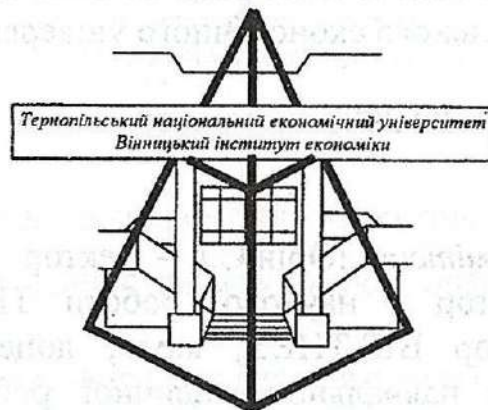

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ

Теорія та практика ринкових перетворень: економічний та соціальний контекст

**Збірник матеріалів Всеукраїнської
науково-практичної конференції**

м. Вінниця, 20-22 березня 2008 р.

ТОМ IV

Вінниця – ВІЕ ТЕУ – 2008

Друкується за рішенням Вченої ради Вінницького інституту економіки
Тернопільського національного економічного університету

Протокол № 7 від 28.02.2008

Організаційний комітет: Юрій С.І. – ректор ТНЕУ, д.е.н., професор;
Мельник А.Ф. – проректор з наукової роботи ТНЕУ, д.е.н., професор;
Погріщук Б.В. – директор ВІЕ ТНЕУ, к.е.н., доцент; Козловський В.О. –
заступник директора з навчально-методичної роботи ВІЕ ТНЕУ, к.е.н.,
доцент; Найдич Н.М. – завідувач кафедри економічної теорії ВІЕ ТНЕУ,
к.е.н., доцент; Марченко О.І. – в.о. завідувача кафедри фінансів ВІЕ ТНЕУ,
к.е.н., доцент; Гордополова Н.В. – завідувач кафедри обліку і аудиту
ВІЕ ТНЕУ, к.е.н., доцент; Ціхановська О.М. – завідувач кафедри економіки
підприємств і корпорацій ВІЕ ТНЕУ, к.е.н., доцент; Творун С.О. – завідувач
кафедри загальнонаукових гуманітарних дисциплін ВІЕ ТНЕУ, к.і.н., доцент;
Лисюк О.М. – завідувач кафедри інформаційних систем в економіці
ВІЕ ТНЕУ, к.е.н., доцент; Фесюк В.Л. – викладач кафедри фінансів
ВІЕ ТНЕУ.

Технічний редактор, обкладинка: *Кравець П.А.*

Т 33 *Теорія та практика ринкових перетворень; економічний
та соціальний контекст:* Збірник матеріалів всеукраїнської
науково-практичної конференції 20-22 березня 2008 р. Том IV. –
Вінниця: ВІЕ ТНЕУ, 2008.-334 с.

У збірник включенні статті фахівців та матеріали доповідей конференції. Розглядаються актуальні теоретичні й практичні проблеми поглиблення інтеграційних процесів, шляхи удосконалення управління фінансами, бюджетом і міжбюджетними відносинами, кредитною та податковою системами, підвищенням ефективності формування та використання фінансів підприємств. Розглядаються та аналізуються проблеми розвитку підприємництва, удосконалення облікової роботи тощо. Значна увага приділяється соціальним питанням, які виникають в процесі ринкових перетворень.

Відповідальність за зміст публікацій несуть їх автори.

ТРАДИЦІЙНА НАРОДНА КУЛЬТУРА В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	181
<i>С.О. Творун</i>	
ТЕНДЕНЦІЇ ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.	185
<i>К.А. Балтремус</i>	
КРИТЕРІЇ ГУМАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО-ВИХОВНОГО ПРОСТОРУ.	188
<i>В.Є. Балтремус</i>	
ДО ПИТАННЯ ПРО ВТІЛЕННЯ ШВЕДСЬКОГО ДОСВІДУ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В УКРАЇНІ.	191
<i>Л.Г.Мовчан</i>	
СТРУКТУРА ОСОБИСТІСНОЇ ЗРІЛОСТІ ПЕДАГОГА	194
<i>В.М. Галузяк</i>	
ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ РЕАЛИЗАЦИИ МОДЕЛЕЙ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИКТ В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СТУДЕНТОВ ЭКОНОМИЧЕСКИХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ	200
<i>А.А. Анищенко</i>	
ЛИТЕРАТУРА	205
МИСТЕЦТВО УПРАВЛІННЯ ТА ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЗДІБНОСТЕЙ.....	206
<i>О.П. Осетрова</i>	
СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.....	210
<i>Р.П. Шевчук</i>	
СИНЕРГЕТИКА І СТИЛЬ МИСЛЕННЯ.....	213
<i>О.В. Колос</i>	
ВИВЧЕННЯ КАТЕГОРІЇ “ЩАСТЯ” НА ЗАНЯТТЯХ З ЕТИКИ ТА ЕСТЕТИКИ У ВНЗ ЕКОНОМІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ	216
<i>Л.М. Юрик</i>	
ПАНТЕЛЕЙМОН КУЛПШ: ПОГЛЯД КРИЗЬ ПРИЗМУ СТОЛІТЬ	219
<i>Н.Ю. Слободянюк</i>	
ЗМІСТОВІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЯК ФІЛОСОФСЬКОГО, СОЦІОЛОГІЧНОГО І ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПОНЯТТЯ	226
<i>Н.І. Голова</i>	
МОРАЛЬНО- ДУХОВНИЙ ФАКТОР У КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ.....	230
<i>В.С. Костюк, Т.В. Гладка</i>	
САМОВДОСКОНАЛЕННЯ ЯК ФАКТОР ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ.....	235
<i>А.С.Кошолоп</i>	
ОСОБЛИВОСТІ, ТЕНДЕНЦІЇ ТА СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПРИВАТНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	238
<i>О.Б. Жильцов., В.Л. Шевченко</i>	
МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ У КУРСІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ У ВНЗ	245
<i>Н.О. Колос</i>	
КУЛЬТУРНЕ ДОЗВІЛЛЯ ВІННИЧАН НАПРИКІНЦІ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ.....	249
<i>Т.Б. Войціцька</i>	
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЗМІЦНЕННЯ РИНКОВИХ ВІДНОСИН.....	255
<i>Л.Г. Богуш</i>	
ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ І ТРАНСФОРМАЦІЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ УКРАЇНИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ.....	262
<i>Н.В. Дусак</i>	
ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ.....	266
<i>Л.В. Галицька</i>	
ЕМФАТИЧНА ФОРМА ІМЕННИКА З ОЗНАЧЕНИМ АРТИКЛЕМ.....	270
<i>О.П. Яцук</i>	
СКЛАДНЕ ЧИ ПРОСТЕ РЕЧЕННЯ?	274
<i>П.А. Яцук</i>	
ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ.....	279
<i>Т.Д. Матвійчук</i>	
ІННОВАЦІЙНІ ШЛЯХИ РОЗВИТКУ СФЕРИ ВІДТВОРЕННЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	283
<i>Т.М. Носуліч</i>	

2. Оскільки „щ о б” у нашому випадку не є ніякою частиною мови, не є словом, то це – може бути лише *частиною слова*.
3. Частина слова називається морфемою. Отже, „щоб” є *граматичною морфемою*.
4. Граматична морфема „щ о б” разом з інфінітивом утворює *словоформу*.
- 5) Уся словоформа „щоб жити” передає значення обставини мети.
- 6) Таким чином, речення-модель „Я їм, щоб їсти” є простим реченням.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вихованець І.Р. Городенська К.Г., Грищенко А.П. Граматика української мови. – К., 1982.- 209 с.
2. Гнатюк Л.П., Бас-Кононенко О.В. Українська мова. – К., 2006.- 259 с.
3. Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови.- К., 1989.- 402 с.
4. Зубков М.Г. Українська мова.- Х.,2007.-492 с.
5. Іщук І.П. Українська мова.- К.,2003.- 639 с.
6. Русанівський В.М. Пилинський М.М., Ермоленко С.Я. Українська мова.- К.,1990.- 238 с.
7. Сучасна українська літературна мова. Морфологія.- К.,1969.-583 с.
8. Сучасна українська мова. Синтаксис. (за ред. О.Д.Пономаріва).- К.,1994.- 256 с.
9. Сучасна українська літературна мова. (за ред. М.Я.Плющ).-К.,2000.-430 с.
10. Сучасна українська мова (за ред. О.Д.Пономарева).-К., 2001.-399 с.
11. Шкуратяна Н.Г., Шевчук С.В. Сучасна українська літературна мова.- К.,2000.- 685 с.

УДК: 316. 3 (477)

ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Т.Д. МАТВІЙЧУК

Львівський національний університет ім. Івана Франка (м. Львів).

Громадянське суспільство як об’єкт наукового вивчення та дослідження є тим феноменом розвитку соціуму, функціонування якого відбувається у багатосторонній взаємодії з соціальними процесами. Якість, форма і зміст громадянського суспільства залежить від особливостей соціальної бази, резерву соціального капіталу, які зумовлюють ефективність функціонування громадянськості.

Саме тому громадянське суспільство є чутливим до соціальних трансформацій та претендує на окремий спектр наукового вивчення. Мається на увазі дослідження можливих варіантів розвитку громадянського

суспільства під впливом тих чи інших особливостей трансформаційних процесів соціуму.

Для змістовного та науково обґрунтованого висвітлення поняття громадянського суспільства та пов'язаних з ним категорій слід звернути увагу на історичні передумови виникнення та розвитку такого суспільства. Тут мова йде про такі форми прояву громадянськості, які існували та активно розвивалися задовго до виникнення самого поняття «громадянське суспільство». До таких проявів громадянськості можна віднести соціокультурні особливості розвитку та діяльності громад, братств та інших об'єднань людей, які, хоча не репрезентували всього спектру факторів, необхідних для існування та функціонування громадянського суспільства, однак вже самі по собі були певним різновидом громадянської активності та базою для формування соціального капіталу. Більше того, такі форми об'єднань людей певною мірою базувалися на усвідомленні спільних інтересів, досягнення яких можливе шляхом «участі багатьох» [6, с. 59].

Саме врахування історичної специфіки становлення громадянськості дозволяє простежити певні закономірності, характерні для громадянського суспільства в період трансформацій.

Як бачимо, громадянське суспільство утворюється та існує за участі найменших структурних суспільних утворень, які, в свою чергу, найбільш чутливі до трансформаційних процесів.

Більшість вчених вважають, що у світі не існує єдиної моделі громадянського суспільства, однаково придатної для всіх країн, а є конкретно-історичні моделі, які залежать від специфіки окремих культур та цивілізацій: німецька, американська, французька, тощо [5, с. 17].

Існування взаємозв'язку між становленням громадянськості та історичною специфікою суспільства, на основі якого вона формується, доводить можливість впливу соціальних трансформацій на громадянське суспільство.

Як зазначає Анатолій Карась, громадянське суспільство – складний і суперечливий феномен. З одного боку, він існує як історично мінливе явище, що не надається для редукціоністського пояснення; з другого – це процес, у якому може бути виокремлена стійка тенденція до розкріпачення людини й перетворення підданого в громадянина на основі сталого виборювання недоторканості свободи і прав людини [3, с. 482].

Проте, умови, за яких відбувається сталий розвиток громадянського суспільства у період трансформацій, можуть змінюватися, тим самим сповільнюючи чи прискорюючи процес становлення суспільства як громадянського.

Такі особливості феномену громадянського суспільства створюють умови, за яких таке суспільство є чутливим до соціальних трансформацій.

В процесі свого історичного розвитку громадянське суспільство є своєрідним прототипом для кожного окремого суспільства. Саме тому

копіювання закордонного досвіду творення громадянського суспільства не завжди може виявитися результативним. При побудові громадянського суспільства в Україні слід звертати увагу на особливості суспільної ідентичності саме українського суспільства, у якого є необмежений потенціал для творення власного типу громадянської активності [7, с. 230].

Чутливість громадянського суспільства до трансформаційних змін у суспільстві зумовлюється також взаємозв'язком, який існує між соціальною сферою та розвитком громадянськості.

У процесі формування та розбудови громадянського суспільства бере участь велика кількість факторів та чинників, які визначають його зміст, форму, функції та суспільну ідентичність [7, с. 230].

Для розгляду особливостей громадянського суспільства в Україні в період трансформацій потрібно, насамперед, охарактеризувати саме поняття «соціальне», його взаємовідношення з тематикою громадянського суспільства.

Отже, згідно з навчальним словником-довідником з соціології, соціальне – найважливіше, ключове поняття соціології, означає сукупність тих чи інших якостей і особливостей соціальних відносин, яка інтегрована індивідами чи спільнотами в процесі сумісної діяльності (взаємодії) в конкретних умовах, і яка проявляється в їх ставленні один до одного, до свого становища у суспільстві, до явищ і процесів суспільного життя. Будь-яка система суспільних відносин (економічних, політичних та інших) стосується відносин людей один до одного і до суспільства. Тому кожна з них завжди має свій чітко виражений соціальний аспект [9, с. 347].

На основі такої інтерпретації можна зробити висновок про те, що навіть трансформаційні процеси в одній із сфер життя суспільства мають вагомий вплив на становлення такого суспільства як громадянського.

Як зазначає Анатолій Карась, дослідження чинників конструктивної соціальності призводить до розуміння її як громадянського суспільства і означає поставити на перший план вивчення природи солідарності і взаємодоповнюваності в контексті конкретної соціокультурної спільноти, члени якої беруть участь в управлінні комунікативними діями задля спільного добра [2, с. 49].

Соціальним підґрунтям громадянського суспільства стає суспільство з динамічною соціальною структурою, яка весь час розвивається та вдосконалюється. Щодо духовного життя, характерною ознакою громадянського суспільства можна вважати високий розвиток освіти, науки, мистецтва, індивідуальний вибір культурних цінностей. Культурно-політичний плюралізм сприяє реалізації різнопланових духовних інтересів людей і стає важливою умовою розвитку й удосконалення такого суспільства [1, с. 151].

Можна припустити, що соціальні трансформації певною мірою, є корисними для процесів розвитку громадянськості. Однак, позитивний вплив

трансформаційних процесів можливий за умови історично зумовленого збільшення можливостей реалізації громадянських ініціатив. З іншого боку, штучно спровоковані та керовані соціальні трансформації обмежують свободу громадянського суспільства, порушуючи притаманну йому направленість.

Проблема формування громадянського суспільства не може вирішуватися вольовими, а тим більше авторитарно-владними методами, оскільки в становленні громадянського суспільства, зокрема в Україні, вирішальну роль повинен відіграти не суб'єктивний фактор, а об'єктивний природно-історичний процес розвитку суспільства, де люди відіграють найважливішу роль як головна виробнича сила суспільства, основний суб'єкт створення матеріальних і духовних цінностей. Саме сучасним поколінням людей випало на долю сформувати громадянське суспільство, тобто відштовхуючись від вже досягнутого у народному господарстві, освіті, культурі тощо, примножуючи багатства українського суспільства, забезпечити його еволюційний прогрес [4, с. 78].

Можна зробити висновок про те, що процеси розвитку громадянського суспільства України не лише залежать від процесів соціальних трансформацій, а й значно зумовлені ними. Крім того, сучасне громадянське суспільство може бути ефективним у тому випадку, коли воно здатне своєчасно реагувати на трансформаційні процеси.

ЛІТЕРАТУРА

1. Брегеда А. Ю. Основи політології. Навч. посібник. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2000. – 312 с.
2. Карась Анатолій. Соціокультурний текст громадянського суспільства: конструктивність і деструктивність соціальності / Громадянське суспільство як здійснення свободи: центрально-східноєвропейський досвід / За редакцією Анатолія Карася. – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 1999. – 384 с.
3. Карась Анатолій. Філософія громадянського суспільства в класичних теоріях і некласичних інтерпретаціях: Монографія. – Київ; Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 520 с.
4. Колодій А. М., Олійник А. Ю. Права людини і громадянина в Україні: Навч. посіб. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – С. 325-329.
5. Кравченко Л., Цимбалюк М. Розбудова українського громадянського суспільства: кризь призму бачення окремих проблем // Право України. – 2003. – №10. – С. 17-21.
6. Матвійчук Тарас. Громадянське суспільство в Україні. Історичні епізоди // Наукове пізнання: методологія та технологія. – 2006. – № 2(18). – С. 58-63.
7. Матвійчук Тарас. Громадянське суспільство – міф чи реальність // Інтеграція країн з перехідною економікою у світовий економічний простір: стан і перспективи. – Збірник тез доповідей міжнародної студентсько-аспірантської наукової конференції, 13-14 травня, 2005р. – Львівський національний університет імені Івана Франка. – Львів. – 2005. – С. 229-231.

8. Соціологія: терміни, поняття, персоналії. Навчальний словник-довідник. Укладачі: В. М. Піча, Ю. В. Піча, Н. М. Хома та ін. За заг. ред. В.М. Пічі. – К.: «Каравела», Львів: «Новий Світ-2000», 2002. – 480 с.

УДК 338.46 : 613/614

ІННОВАЦІЙНІ ШЛЯХИ РОЗВИТКУ СФЕРИ ВІДТВОРЕННЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Т.М. Носуліч

Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України (м. Київ)

Питання інноваційної діяльності господарства нашої держави на сучасному етапі розвитку економіки є важливим з огляду на входження в ринковий економічний простір і в результаті цього намагання швидкого її перетворення, реформування, вдосконалення. Соціальний вектор розвитку не є винятком на шляху відповідних перетворень. Важливість інноваційної діяльності полягає в можливості прискорення розвитку кожної сфери економіки, що є особливо актуальним для сфери відтворення здоров'я населення.

З огляду на вищенаведене, не дивно, що проблематикою залучення інноваційних підходів до розвитку даної сфери займалися такі економісти як А. Амоша, В. Дорофієнко, М. Йохна, Д. Карамішев, В. Колосюк, В. Куценко, І. Мазур, В. Стадник, В. Шапіро та інші.

За твердженням А.І. Амоші інновації – це нові машини та обладнання, технологічні процеси і т.д. Це матеріалізація глобальних науково-технічних ідей в області створення нових технологій, що визначають прогресивні тенденції в розвитку сфери.[1, с. 3]

Інноваційні процеси забезпечують належний рівень розвитку, досягнення сучасних вимог, що ставляться перед будь-якою сферою. Адже це процеси, що позитивно впливають, змінюють та поліпшують її стан, сприяють впровадженню нововведень.

Таким чином, коли мова йде про інноваційні процеси, що можуть виникати у сфері відтворення здоров'я населення, то це, перш за все, стосується організаційних, управлінських, комунікаційних підходів до її функціонування. При цьому інновацією для нас може бути не лише набуття нового досвіду, але і трансформація позитивних закордонних наробок до наших умов. Головним при цьому є те, що будь-які позитивні зміни допоможуть розв'язати проблему доступності та якості медичної допомоги в нашій державі.

Інноваційними процесами у сфері охорони здоров'я є:

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

м. Вінниця, 20-22 березня 2008 р.

ТОМ IV

**Підписано до друку 10.03.2008р.
Формат 60x84.1/16.Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman
Обл. друк. арк.20.9
Ум. друк. арк. 19.4
Тираж 300 прим.
Зам. № 892**

**Віддруковано з готових діапозитивів в СМП «Тайп».
46006, м. Тернопіль, вул.Чернівецька, 44б,
тел./факс 8(0352) 52-61-61,52-75-00**